

Nr 196.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1918 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående telegrafverkets övertagande av det enskilda telefonnätet i Stockholm med omnejd ävensom en i ämnet väckt motion.
(4:e avd.)

I en till riksdagen den 10 maj 1918 avlåten, till statsutskottet remitterad proposition, nr 431, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen, att — med godkännande av ett den 7 maj 1918 mellan telegrafstyrelsen och aktiebolaget Stockholmstelefon upprättat kontrakt angående försäljning till telegrafverket av bolagets samtliga telefonanläggningar m. m. att tillträdas den 1 juli 1918 — bemyndiga telegrafstyrelsen *dels* att å svenska statens vägnar till nämnda bolag eller order utfärda de i kontraktets § 10 omförmälda reverser å köpesumman för den försålda egendomen, *dels* att ej mindre använda erforderliga belopp av telegrafmedel till gäldande av före 1919 års utgång förfallande ränta å berörda reverser än även av vartdera av de utav 1918 års riksdag för fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende å tilläggsstat för år 1918 och å 1919 års stat anvisade anslag använda 5,000,000 kronor för inlösen å förfallodagarna av de utav nyssnämnda reverser, vilka förfalla till betalning den 1 juli 1918 och den 1 juli 1919, *dels* ock att, i vad på telegrafstyrelsen beror, vidtaga övriga åtgärder för verkställande av förberörda kontraktsavtal.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *E. Lindblad* väckt motion, nr 208, vari hemställts, att riksdagen behagade besluta att avslå Kungl. Maj:ts propo-

sition nr 431 angående inköp av enskilda telefontätet i Stockholm med omnejd.

Beträffande de skäl motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Då vid 1906 års riksdag proposition senast förelåg om statsinköp av de enskilda telefontäten i Stockholm med omnejd, framhöll statsutskottet, som fann sig böra tillstyrka förslaget, bland annat, att olägenheterna av det dåvarande tillståndet med utbredning av dubbla telefontät i Stockholm och dess omgivningar hade, i mån som näten tillväxt, framträtt allt skarpare, och att det måste synas mer och mer angeläget, att dessa samfärdsmedel med det snaraste ordnades på ett sätt, som ej blott bättre än det dåvarande tillgodosåge den telefonerande allmänhetens intressen, utan även ur teknisk och nationalekonomisk synpunkt vore mera tillfredsställande. Utskottet ville särskilt framhålla den nationalekonomiska förlust till ej ringa belopp, som förorsakades genom de många av dåvarande förhållanden betingade, men eljest obehövlige dubbla telefonledningarna i kabel och på stolpar, de dubbla stationerna med betjäning samt de skilda förvaltningarna jämte en mångfald därmed sammanhängande utgifter, som vid ett enhetligt ordnande av telefonväsendet skulle kunna väsentligt minskas. Den bästa utvägen för lösningen av denna fråga syntes utskottet otvivelaktigt vara, att staten genom köp förvärvade de enskilda telefontäten, och det hade på ett, såvitt utskottet kunnat finna, fullt tillförlitligt sätt blivit ådagalagt, att den köpeskillning, som betingats i den förslagsvis träffade uppgörelsen, skulle kunna av telegrafverket förräntas och återbetalas inom en jämförelsevis kort tid.

På grund av den omfattning det enskilda telefontätet sedan år 1906 erhållit och det stora värde detta nu representerar, torde visserligen ej kunna förväntas, att den begärda köpeskillningen skall kunna återbetalas så hastigt som 1906 förutsattes. I övrigt torde emellertid, vad statsutskottet 1906 anförde såsom skäl för det då föreslagna inköpet, kunna tillämpas jämväl i avseende å den nu ifrågasatta uppgörelsen. Till stöd för inköpet kan ytterligare anföras följande.

Förvärvet av aktiebolaget Stockholmstelefont anläggningar möjliggör en tillfredsställande förräntning av det inom den s. k. stockholmsrayonen nedlagda rikstelefontätet, och detta utan annan höjning av telefonavgifterna än den, som beräknats komma att vidtagas för riket i allmänhet. Stor betydelse bör även tillmätas den omständigheten, att genom köpet frigöres för användning telefonmateriel till betydande värden, enär åt-

skilliga abonnenter på såväl riks- som stockholmstelefon framdeles kunna förväntas åtnöja sig med en apparat. Även eljest bereder sammanslagningen en välbehövlig tillgång för telegrafverket av effekter, som under nuvarande förhållanden blivit svåra eller omöjliga att anskaffa och förutan vilka telegrafverket ej kan mottaga de nya abonnenter, som anmäla sig.

Vad angår den begärda köpeskillingen, 46,664,111 kronor, är denna visserligen högst avsevärd. I förhållande till den skedda utvecklingen av det enskilda telefonätet är emellertid köpeskillingsbeloppet ej högre, än vad begärts vid de tidigare ifrågasatta telefonförvärven och som kan anses skäligt. Framhållas må exempelvis, att, vad det egentliga stockholmsnätet beträffar, enligt 1902 års förslag till inköp priset per apparat uppgick till 333 kronor och enligt 1906 års förslag till 325 kronor. Det nu föreliggande förslaget utgår från ett pris av 315 kronor för varje i bruk varande apparat. Vidkommande sättet för köpeskillingens erläggande synes ock överenskommelsens bestämmelser vara antagliga. Något anslag för inköpets verkställande behöver ej nu anvisas. De kontanta belopp å sammanlagt 10,000,000 kronor, som skulle under åren 1918 och 1919 erläggas, beräknas kunna bestridas av de anslag för fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende, som innevarande års riksdag redan anvisat. Återstoden av köpeskillingen, som emellertid förfaller först under åren 1922—1925, må erläggas i svenska statsobligationer.

Då utskottet hyser den uppfattningen, att ett statsinköp av det enskilda telefontätet i Stockholm med omnejd förr eller senare måste komma till stånd, då olägenheterna ur nationalekonomisk synpunkt av det nuvarande systemet skärpas, ju större omfattning det enskilda nätet erhåller, då inköpspriset givetvis kommer att höjas, ju längre affären uppskjutes, och då slutligen de omnämnda förhållandena å materialmarknaden starkt tala för, att köpet omedelbart kommer till stånd, får utskottet tillstyrka bifall till det föreliggande förslaget.

Utskottet, som alltså icke ansett sig kunna biträda den i ämnet väckta motionen, får hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevärande proposition och med avslag å herr Lindblads ovanberörda motion, må — med godkännande av det den 7 maj 1918 mellan telegrafstyrelsen och aktiebolaget Stockholmstelefon upprättade kontrakt angående försäljning till telegrafverket av bolagets samtliga telefonanläggningar m. m. att tillträdas den 1 juli 1918

— bemyndiga telegrafstyrelsen *dels* att å svenska statens vägnar till nämnda bolag eller order utfärda de i kontraktets § 10 omförmälda reverser å köpesumman för den försålda egendomen, *dels* att ej mindre använda erforderliga belopp av telegrafmedel till gäldande av före 1919 års utgång förfallande ränta å berörda reverser än även av vartdera av de utav 1918 års riksdag för fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende å tilläggsstat för år 1918 och å 1919 års stat anvisade anslag använda 5,000,000 kronor för inlösen å förfallodagarna av de utav nyssnämnda reverser, vilka förfalla till betalning den 1 juli 1918 och den 1 juli 1919, *dels ock* att, i vad på telegrafstyrelsen beror, vidtaga övriga åtgärder för verkställande av förberörda kontraktsavtal.

Stockholm den 31 maj 1918.

På statsutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *O. M. Strömberg, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, A. C. Lindblad, A. Pers, greve N. F. Posse, F. Berglund, G. Boman* och *J. Pålsson* samt
från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *H. Andersson* i Skivarp, *J. Olofsson* i Digernäs, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Anderson* i Råstock, *C. Persson* i Stallerhult, *J. Jönsson* i Revinge, *O. H:son Waldén, S. Bengtsson* i Norup, *J. A. Ingvarson* och *S. E. J. Lübeck*.

Reservation:

av herrar *O. M. Strömberg, H. G. W. Wrangel, G. Boman, H. Andersson* i Skivarp, *C. Persson* i Stallerhult och *S. E. J. Lübeck*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa om avslag å Kungl. Maj:ts förvarande proposition.